

Araştırma Makalesi - Gönderim Tarihi: 11 Eylül 2019 - Kabul Tarihi: 09 Aralık 2019

Küfür ve Argonun Gündelik İletişimdeki Yeri Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması¹

Ahmet ÇİÇEK²
Mustafa YAĞBASAN³

Öz

Argo ve küfür her ne kadar kavram olarak soğuk, uzak durulması gereken, istenilmeyen bir durumu andırırsa da günlük yaşamda hemen her kültürde kendine yer edinmiş ve iletişimin bir parçası haline gelmiştir. Böylelikle gerek bireylerarası iletişimde gerekse de kitle iletişim araçlarındaki kullanımına sıkça rastlanılmaya başlanmıştır. Bu yoğun kullanımına karşılık akademik anlamda yeterince incelendiğini söylemek pek mümkün görünmemektedir.

Bu çalışmada günlük iletişimde argo ve küfür kullanımına dair tutumlar ve bireyleri argo ve küfür kullanımına iten faktörler üniversite öğrencileri üzerinde incelenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda Türkiye'nin yedi bölgesinden seçilen üniversitelere mensup öğrenciler üzerinde nicel bir araştırma yapılmıştır. Survey yöntemiyle toplanan verilerin sonuçlarına göre, küfür ve argo kullanımının günlük iletişimin vazgeçilmez bir parçası olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Küfür, Argo, İletişim, Kitle İletişim Araçları

Atıf: Çiçek, A., Yağbasan, M. (2019). "Küfür ve Argonun Gündelik İletişimdeki Yeri Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Alan Araştırması". Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, (AKİL) Aralık (32), s. 13-37

¹ Bu araştırma ikinci yazarın danışmanlığında birinci yazar tarafından tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Öğr. Gör. Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO, Orcid: 0000-0002-3787-2123

³ Prof. Dr., Fırat Üniversitesi İletişim Fakültesi, Orcid: 0000-0002-0339-475

The Role of Swearword and Slang in Everyday Communication An Emprical Research on University Students⁴

Abstract

While slang and swearword resemble as a concept cold, should be avoided, like an unneeded situation, these have become a part of communication in almost every culture in daily life. In this way, the usage of slang and swearword in interpersonal communication, as well as mass media, has been frequently encountered. In spite of this intensive use, it cannot be said that it is adequately studied in academic terms.

In this study, it was tried to examine the attitudes about the use of slang and swearword in daily communication and the factors that push the individuals into the use of slang and swearword. In this context, quantitative research was conducted on students belonging to universities selected from seven regions of Turkey. According to the results of the data collected by the survey method, it was concluded that the use of blasphemy and slang is an indispensable part of daily communication.

Keywords: Swearword, Slang, Coomunication, Mass Media

Giriş

İletişim, ihtiyaçlar nispetinde duygu, düşünce ve bilgiyi kişi ya da kişilerle paylaşma çabasıdır. Bu çaba kişiyi, değişik formlarda olan görsel, işitsel, görsel-işitsel ifade biçimlerini kullanarak iletişim kurmaya yönlendirmiştir. Başka bir ifadeyle insanın olduğu yerde iletişim de söz konusudur. İnsanoğlunun doğuştan gelen fiziksel yeteneklerinin yanı sıra öğrenebilme, düşünme ve anlamlandırma gibi üstün yeteneklere de sahip olması onu diğer tüm canlılardan farklı kılmaktadır. İnsanlar bu yeteneklerini toplumsallaşma sürecinde kullanıp, doğduğu toplumun değerlerini algılayarak toplumla uyumlu hale gelir. Dili öğrenme ve iletişim kurabilme yeteneği toplumsallaşma sürecinde kazanılmaktadır. Birey önce üyesi olduğu ailesiyle, sonra sırasıyla okul, arkadaş grubu ve tüm toplumla olan etkileşiminden iletişim kurabilme kodlarına sahip olur ve doğduğu toplumun karakteristik özelliklerini yansıtır. Bu etkileşim sürecinde kullanılan ortak dili birey, bir yapbozun parçası gibi değişik formlarda yeniden tasarlayabilmektedir. Ayrıca statü kazanma çabası, eğitimden iş hayatına hemen herkesi daha efektif olmaya zorlayan ve etkili olan bu tür yoğunluklar, iletişim kurma sürecini de hızlı ve etkin kullanmaya yönlendirebilmektedir.

İletişim kurulurken toplumun ortak kültüründen doğan dil kullanılmakta ve kendine has kurallar bütününden farklı anlamlar ihtiva eden yeni kelimeler türetebilmektedir. Üretilen bu yeni dile 'yapma dil' denir. "Yapma diller, belli bir grubun dışında anlaşılmamak amacıyla düzenlenmiş uydurma dillerdir" (Develioğlu, 1980, s. 9). Jargonlar da uydurma diller sınıfında olmasına rağmen, içerik olarak sadece bir mesleğe veya bir gruba has terimler barındırır. Argo ve küfür kaba dillerdendir. Ana dilden sonra en çok kullanılan bu üslup, istenilmeyen ve tasvip edilmeyen bir tarz olarak değerlendirilebilir. Birçok

⁴ This research was produced from the master thesis completed by the first author under the supervision of the second author.

insan; evde, işte, okulda, spor müsabakalarında bu yapma dili kullanmaktadır. Deşarj olmak, eğlenmek hatta sınırlarına hâkim olamadığı için argoyu/küfrü günlük iletişimde sıkça kullanmaktadır. Öfke, tutku, korku gibi insanların en güçlü duygularını ifade etmek için kullandıkları, duygusal acı verme ve şiddetli anlaşmazlığı kışkırtma kapasitesi en yüksek olan kelimelere de küfür denilmektedir (Bergen, 2018, s. 5). Argo ile küfür eylemi aynı kategoride olsa da aralarında kullanım açısından farklılık bulunmaktadır.

Küfretme eyleminde genelde kelimeler ilk anlamıyla kullanılırken, argoda alt metinler kullanılmaktadır. Her ne kadar toplum tarafından istenilmeyen bir iletişim biçimi olsa da günümüzde bu formu hayatı boyunca kullanmayan yok gibidir. Etik olmayan bu dil yapısı iletişimin parçası olup, eğitim süreciyle şekillenmektedir. İçerik üretiminde sınırları zorlayan medya yapımları ve sosyal medya platformlarındaki bel altı söylemler çoğu zaman gündelik dile yansımaktadır. Bu sorunsal bağlamında araştırmada bireylerin ne oranda argo ve küfür kullandıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda ulaşılabilecek bulguların alan literatürüne katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Kavramsal Çerçeve ve Literatür

Bir arada yaşamamanın bir gereği olarak insanlar iletişim kurmak zorundadır. İletişim kurmak için kullanılan iki tür dil vardır. Bunlar resmi dil ve gayri resmi dildir. Her iki dil de etkileşimde bulunabilmek için kişiye veya duruma göre kullanılmaktadır. Resmi dil genellikle belirli durumlarda (toplantı, genel konuşma, seminer ve diğer resmi etkinlikler gibi) kullanılırken; resmi olmayan dil ise ebeveynler, kardeşler ve arkadaşlarla yapılan günlük konuşmalarda kullanılmaktadır. Gündelik hayatın hızına yetişebilmek için her alanda olduğu gibi iletişimde insanları pratikleştirme eylemine yönelmiştir. Türk Dil Kurumu'nun Türkçe sözlüğünde 111 bin 27 kelime bulunmaktadır (Durumlu, 2007). Fakat günümüzde insanlar birbirleriyle iletişim kurabilmek için birkaç yüz kelime ile yetinebilmektedir. Uzmanlara göre günümüz gençleri kendilerini ifade etmekte zorlanmaktadır ve kelime hazneleri son derece fakirdir (Kaplan, 2019). Uzun cümlelerin yerini birkaç söze indirgeyerek konuşmak günlük hayatın bir parçası haline almakta ve dil içerisinden özenle seçilen kelimeler özel durumlar için anlam kaymalarına uğratılarak yeni kelime ve anlamlar ortaya çıkartılmaktadır. Argo, bu tür dillerdendir; yapma bir dil olmakla beraber, masa başında değil, toplumsal yaşama alanlarında kültürlenme sonucu oluşmuş bir dildir (Çifçi, 2006, s. 297).

Argo ve küfretme eyleminin özellikle agresif davranışlar sergileyen kişiler arasında oldukça yaygın olduğu gözlemlenmektedir. Argo, kişileri aşağılayıcı ve küçük düşürücü sözler olarak addedilirken, küfür ise insanların onuruna, kişiliğine ve iffetine ağır sözler kullanarak hakaret etme olarak tanımlanmaktadır. Türk Dil Kurumu'nun online Türkçe Sözlüğü'nde argo; "1. her yerde ve her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken çoklukla eğitimsiz kişilerin söylediği söz veya deyim; 2. serserilerin, külhanbeylerinin kullandığı söz veya deyim" (TDK, 2019a) olarak tanımlanmaktadır. Küfretme, dilimizde ağır ve kötü söz söyleme, ırza ve namusa dokunan ayıp ve çirkin ifadeler kullanma, sövme anlamına gelmektedir (Boynukalın, 2009). "Argo ve küfür sadece kullananları utandırmakla kalmaz aynı zamanda muhatap olanı da utandıran çirkin bir söz ve davranıştır" (Sarı, 2016, s. 3). Argo ve küfür toplum tarafından hoş

karşılanmamakla birlikte duygu yoğunluğu durumuna (öfke, nefret, heyecan, sevinç vb.) göre kullanılabilir. Argo kullanımına bir nebze tolerans tanınabilirken; küfür kullanımı için bunu söylemek zordur. Argo içerik itibarıyla metafor özelliği gösterirken; küfür, ırza ve namusa direkt olarak dil uzatmaktadır. “*Bu dil çoğunlukla akranlar arasındaki sosyal iletişimde kullanılmaktadır. Sporda, işyerinde veya sosyal etkinliklerde, yakın arkadaşlar arasında veya toplumdaki diğer etkinliklerde olsun, argo kullanımına sıkça şahit olunmaktadır. Argo, günlük aktivitelerdeki ruh halimizi ifade etmek için kültürel yürekte gelen dilin içgüdüsel ögesidir*” (Melillo & Melillo, 2005, s. 5). Günlük iletişimde, özellikle resmi olmayan ortamlarda yine kendi anadilinin dinamiklerinden şekillenen bir dilin (argo ve küfür) kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda argo, gizli dil ve sövgü (küfür), kullanıldığı dil içerisinde önemli bir yer tutar. Bu üç alan, temsil yeteneği olarak birbirlerinin yerine kullanılsa da argo, gizli dil ve sövgü sözleri birbirinden apayrı oluşum nedenleri ve kullanım farklılıklarına sahiptirler (Akar, 2014, s. 27).

Özellikle 3-4 yaşlarında çocukların kötü söz söylemeleri ve hatta küfür etmeleri rastlanılan bir davranıştır. Yaşlılarını ve rol model olarak aldıkları ebeveynlerinin davranışlarını, konuşmalarını sürekli olarak taklit eder ve bulunduğu ortamlarda bunu kullanırlar. Bu, çocuğun sosyalleşme yolundaki ilk gerçek deneyimleridir (Aslan, 2017). Çevrelerinde gördüklerini alıp onlar gibi davranmayı öğrenen çocukların en fazla vakit geçirdiği kişi anne ve baba ise model olarak onlar seçilir. Çocukların evdeki bakıcıyı, kreşteki yaşıtını, erkek çocuklar babası gibi tıraş olup konuşmayı, kız çocukları ise anne gibi giyinip, jest ve mimikler yapmayı taklit eder. Anneden ve babadan farklı bireyleri de izlemek taklit etmek çocuklarda sık görülmektedir. “Çocuk büyüyüp, çevresinde gördüğü insan sayısı arttıkça ve dil becerileri de geliştikçe taklit davranışları çoğalacaktır”(Genç, 2019). Buradan hareketle küfür ve argonun ilk öğrenmelerin çocukluk döneminden öykünme ile olabileceği de ifade edilebilir.

1.1. Argo

Fransızca argot olarak yazılan argo kelimesinin kökeni XVII. yüzyıla kadar inmektedir. Eskiden ‘*hırsızlık zanaatı veya hırsızlar esnafı*’, başka bir açıklamaya göre de ‘*dilenci esnafı*’ anlamına gelmekteydi (Develioğlu, 1980, s. 14; Kaygılı, 2003). Argo ve küfür, tüm dünyada insanlar tarafından kullanılan ve toplumdan topluma değişik yapılarda o toplumu yansıtan bir iletişim kurma biçimidir. “*Argo, meşru konuşmanın eteklerinde asılı tuhaf bir tür serseri dildir*” (Partridge, 2015, s. 1). İnsanlar bazen kendi gruplarında üretip sadece kendi grup üyeleri tarafından anlaşılabilen bazı benzersiz kelimeler ve ifadeler kullanırlar. Bu kelimeler ve ifadelerin içerisinde argoda vardır. Argo, genellikle bir sosyal gruba özgü olan dillerden biridir. Ayrıca, heyecan verici bir okuma yapan kaba veya rahatsız edici bir dil içerir. Argo bazen edebi yazarlar tarafından yaratılır ve bazen popüler dile dönüşür. Dahası, insanlar iletişimlerini daha renkli, daha komik, daha uygun ve daha dostça yapmak için günlük konuşmalarda kullanırlar.

Argo kelimeler gerçek anlamlarının ötesinde kültürel ve sosyal çıkarımlar içerir (Lopez, 2008, s. 120). Bu yapı dil sayesinde oluşur. Doğal diller, dillerin düzenlerine yön veren göstergesel yapıların için bir niteliği olduğunu ve bireyin bunlarla ilişkisinin salt

kullanım düzleminde yer aldığını vurgular. Bu özellikleri taşımayan bildirişim araçlarına ise yapay diller denir (Vardar, 1982, s. 105). Bu dili yapan kişi ya da grubun belli olduğu, belirli amaçlar doğrultusunda bireylerin rahatlıkla iletişim kurabilmesine, şifreli mesajlar iletilmesinde olanak sağlayan ve tabii dilden de esinlenilerek oluşturulan diller olarak karşımıza çıkmaktadır. Argo da bu yapay dil gurubundadır. TCK'nın 125. Maddesi'nde "*bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi*" [...] (mevzuat.gov.tr) ile başlayan kanun cümlesinde aşağılayıcı sözlerle (sözselsel, yazılı ve görsel) hakaret oluşturabileceğinden bahsedilmektedir. Buradan hareketle argo ve küfürün toplumun genel ahlak yapısında istenilmeyen sözcükler olduğu yargısına varılabilir. Argo ve küfürün genelde yeterli kelime haznesi bulunmayan, eğitimsiz kişilerce kullanıldığı kanısı olsa da günümüzde en eğitimli kişilerin bile bu çirkin sözcükleri kullandığına şahit olunmaktadır. Kitle iletişim araçları (KİA -gazete, radyo, televizyon, internet) aracılığı ile siyasilerin, ünlü sanatçıların hatta akademisyenlerin bile uluorta argo konuşup küftükleri aşikârdır. Argo gayriciddi bir dildir. Argo, aynı sosyal gruba ait olan ve birbirlerini iyi tanıyan insanlar arasında kullanılan kelimelerden oluşur. Bu dil diğer insanlar hakkında veya birbirlerini iyi tanıyan bir grup insan dışında kullanılıyorsa insanları rahatsız edebilir (Cambridge, 2019).

Bazı dilbilimcilere göre ise argo zekâ ürünüdür. Argo tabii dilin arasından özenle seçilen kelimeleri anlam kaymasına uğratarak, bir iş, bir durum bildiren yeni, neşeli ve zevk ürünü yeni kelimelerin türetilmesiyle ortaya çıkmaktadır. Argo, cahil kişiler tarafından değil, zeki bireyler tarafından tasarlanır. Bu dil, "*zihinsel bir faaliyetin coşkusunun ve dilin yapılışının doğal zevkinin bir ürünüdür*" (Partridge, 2015, s. 5) ve güçlü duygular uyandıran bir iletişim biçimidir. Bazı insanlar argo kullanımını eğlenceli bulurken, bazıları ise argo kullanımından nefret eder. Argo kullananlar eğitimsiz, aptal veya umutsuz olarak yargılanmasına rağmen, doğru kullanıldığında argo, dâhil olmak istenen sosyal çevrelere girilmesini kolaylaştırmaktadır (Coleman, 2012, s. IX-3). Günlük iletişimde argo kullanmanın nedenleri şu şekilde sıralanabilir; diğerlerinden farklı olmak, klişelerden kaçmak ya da kısa ve öz olmak, zekâ ve ustalık ya da mizah alıştırması olarak sosyal ilişki kolaylığı için, iletişimi gizlemek için... Argonun, halkın en alt tabakaları tarafından konuşulması ve içeriğinde müstehcen deyimler kullanılmasına karşın; sanatçı, bilgin, öğrenci gibi kültürlü insan topluluklarının da geniş anlamda argoları vardır. Argo, halk diline dayandığı gibi, küçük sanatların ve esnafın kullandığı yerel, teknik ve zanaat terimlerini de içine alır (Arslan, 2009, s. 13). Argonun alanı küfür ve hakaretle de keşşmektedir. Muhatabın fiziksel (şişko, obez, cüce, kör, özürlü), zihinsel (embesil, idiot, bunak, spastik, psikopat), sosyal (etnik [çingene, ermeni, bedevi], ideolojik [fetocu, kemalist, ateist], sınıfsal [köylü, amele, maraba], vb.) yönlerini hedef almaktadır (Altun, 2010, s. 7-10). Her argo bir dile bağlıdır ve konuşulduğu dilin kurallarına uyar. O dili bilmeyen kişi ya da kişiler konuşulandan bir şey anlayamaz. Günlük iletişimde argo konuşulurken sözcüklerinin argo sayılabilmesi için mutlaka günlük konuşma dilinin dışında, ikinci bir anlamı olması gerekir (Arslan, 2009, s. 28). Türkçede argo üç temel üzerine kurulur; kullanıldığı dilin anlamını yeniden üretmek, yani kelimeyi mecazlaştırarak, kendi dili dışındaki dillerden aynen veya değişime uğratarak veya Türkçe ile birleştirerek uydurma, yakıştırma veya benzetme yoluyla (Develioğlu, 1980, s. 28).

1.2. Küfür

Küfür toplumlumuzda iki anlamda kullanılmaktadır. Bunlardan ilki; “*ameli yok eden tevhitlen çıkaran bir inancın tezahürü olan sözler veya davranışlardır*” (Sarı, 2017:3). İkincisi ise; sövme, sövmek için söylenen söz, sövgüdür (TDK, 2019d). Toplumsal olarak hoş karşılanmayan kaba ve istenilmeyen söze küfretme, eylem bağlamında ise küfreden kişiye küfürbaz denilmektedir. Küfürbaz; kaba sövgüleri çok kullanan, ağız bozuk kişi anlamındadır (TDK, 2019b). Küfür tabu kelimeleri içeren, ana işlevi konuşmacının duygularını ve tutumlarını yansıtan veya yansıttığı varsayılan duygusal bir dildir (Ljung, 2011, s. 4). Diğer bir ifadeyle küfür, herhangi bir sosyal ortamda hakaret edici, uygunsuz, sakıncalı veya kabul edilemez olma potansiyeline sahip kelimelerin kullanımını ifade eder (Fagerslen, 2012, s. 3). Küfür; müstehcenlik, hakaret, sözlü saldırganlık, tabu konuşma, etnik irksal hakaretler, kabadayılık, argo ve dışkılama gibi çirkin sözler içermektedir (Jay, 2000, s. 9). Bu sözler özellikle duygusal durumlarda daha fazla kullanılabilir. Birçok filolog dilin tarihsel gelişiminde konuşmanın, küfürle yakından ilgili ifadelerden kaynaklandığını söylemiştir. Bu teoriye göre; çığlık atanlar, bağırانlar, öykünenler, bu sesleri taklit etmek için değil, bir başkasını yermek için kullanmaya başlamıştır. Öfkeli bir homurdanma veya tehdit etmeyi belirtmek için yeniden üretilir ve ortak kültüre sahip insanlar bunun ne anlama geldiğini bilir (Montagu, 2001, s. 5). Geleneksel olarak saldırgan davranışlarla ilişkilendirilen küfür, bir tabu etkinliği olarak kabul edilmekte ve kültürlerin ayrılmaz bir parçası olmaya devam etmektedir (Fagersten & Stapleton, 2017, s. 1). Kuşkusuz bu konuda ‘tutum’ temel belirleyicidir ve “*tutumların zihinsel, duygusal ve davranışsal olmak üzere üç oluşturuca ögesi bulunmaktadır*” (Arğın, 2018:150).

Günümüzde küfür, zaman zaman en iyi ve en kontrollü çevreleri bile istila eden dilsel ortamın yerleşik bir parçasıdır. Bu çirkin dilin duyulmayacağı bir alan yok gibidir. İçerisinde isyan, argo ve sövme barındıran rap ve reggae, tarzı müzikler ünlü kanallarda yayınlanmakta, radyolarda disk jockeyler insanları eğlendirmek adına bu kaba dili kullanabilmektedir (Hughes, 2015, s. IX). Küfür toplumsal alanda statü kazanma çabası olarak da kullanılabilir. Özellikler erkekler bir araya geldiklerinde, her türlü müstehcenliği ve hakaretleri birbirleriyle paylaşırlar, bel altı fıkralar, espriler bu ortamda olmazsa silik kalırlar (Montagu, 2001, s. 12). Araştırmalar, küfür kelimelerinin saldırgan yapıları olduğunu hatta bazı kelimelerin diğerlerinden daha saldırgan (yıpratıcı, agresif, kaba, saygısız, üzücü vb.) olduğunu ifade etmektedir. Cinsel terimler genellikle saldırgan olarak değerlendirilir; bunlar spesifik olarak, b.k, pislik ve or...pu çocuğu... (Fagerslen, 2012, s. 8). Baruch, yaptığı araştırmada işyerinde küfredenlerin küfretmeyenlere göre daha az stresli olduğunu, küfür etmenin saldırgan davranışları engellediğini, bunun hoş bir davranış olmamasına rağmen stresli kişilerde rahatlama yaratabileceğini ifade etmektedir (Melik, 2010). Küfretmenin erkekler ve kadınların ağrı toleransı üzerine etkisini tespit etmeye yönelik yapılan bir çalışmada ise, buzlu su içerisine daldırılan ve belirli bir süre orada kalan ellerin küfretmeye bağlı olarak erkek ve kadınlarda acı eşiklerini düşürdüğü ve kalp hızlarının arttığı tespit edilmiştir (Stephens vd., 2009, s. 1059). Küfür toplumda çoğu kişi tarafından kullanılmaktadır. Birçok insan çoğu zaman duygularını ifade etmede, bir başkasını şok etmek ya da hakaret etmek maksadıyla ya da sadece bir alışkanlık olarak bu dili kullanmaktadır

(Rassin & Muris, 2005, s. 1670). Kullanımı her ne kadar istenilmeyen bir iletişim biçimi olarak görülse de küfür, özellikle KİA'da da sıkça kullanılmaktadır. Sahne oyunlarında, sinemada, televizyon dizilerinde sahnede durumu vurgulamak, oyuncunun karakter yapısını ortaya koymak için küfür kullanılabilir (Shirley, 1979, s. XI). Küfür kullanımının artmasının temel sebeplerinden biri de topluma mal olmuş kişilerin bu dili kullanmasıdır. Şarkılarda nakarat olarak tekrarlanan sözler, dizi ve filmlerde karaktere bürünen oyuncuların duygu yüklenişlerinde bu sözleri sarf etmesi belleklerinde yer etmektedir. Özellikle canlı yayınlarda anlık olarak engellenmesi zor olan bu kullanım, kablolu yayınlarda sansürlü olarak verilebilmektedir.

2. ARAŞTIRMA ve VERİ SETİ

2.1. Amaç ve Önem

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin günlük iletişimlerinde küfür ve argoyu ne oranda kullandıklarının irdelenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda çalışmada kaynaklardan derlenen alanyazın taraması yapılmıştır. Ayrıca üniversite öğrencilerini küfür/argo konuşmaya iten çevresel ve içsel faktörlerin ortaya konulmasına yönelik bir ampirik araştırma yapılmıştır. Her ne kadar soğuk, kaba, istenmeyen bir davranış olarak görülse de küfür ve argo hayatın içerisinde var olan bir olgudur. Belki de taşıdığı bu imaj nedeniyle günlük iletişimdeki küfür ve argo akademi çevrelerinde çok fazla incelenmeyen bir konu durumundadır. Yapılan bu araştırmanın, böylesine hassas ve görece az çalışılmış ve literatürde büyük bir boşluğa sahip bir konuyu ele almasından ötürü önemli olduğu söylenebilir. Ayrıca bu çalışmanın literatüre teorik bir katkı sunmanın yanı sıra, küfür/argonun sosyal yaşam pratiğindeki yeri ve iletişim kurabilme becerilerine yönelik ölçüm araçları geliştirilmesi açısından özgün olması yönüyle önem arz etmektedir.

2.2. Araştırmanın Veri Setine Örnekleme

Çalışmanın ana kütlesini Türkiye'de örgün eğitim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. 2018 YÖK verilerine göre bu sayı 4.785.215'dir. Bu ana kütlelin tamamına ulaşmak mümkün olmadığından örnekleme yapılmıştır. Örnekleme yöntemi olarak tabakalı örnekleme yoluna gidilmiştir. Bu örnekleme, sınırları belirlenmiş bir evrende alt tabakalar veya alt birim gruplarının var olduğu durumlarda kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005, s. 105). Araştırmada farklı kültürden öğrencilerin konuya karşı tutumlarının belirlenmesi esas alındığı için örnekleme yöntemi olarak tabakalı örnekleme yöntemi belirlenmiştir. Bu bağlamda Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesindeki üniversite öğrencilerine ulaşılması hedeflenmiştir ve her bölgeden belirlenen bir üniversite örnekleme dâhil edilmeye çalışılmıştır. Bu süreçte basit tesadüfi örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu yöntemde göre ana kütledeki bireylerin örnekleme dâhil olma olasılığı eşittir (İslamoğlu ve Alnıaçık, 2014). Bu nedenle her bir tabakadaki üniversitelerin ve öğrenim gören öğrencilerin örnekleme dâhil olma şansı eşittir. Tabakaya dâhil edilen üniversiteler ise Bitlis Eren Üniversitesi, Diyarbakır Dicle Üniversitesi, Elazığ Fırat Üniversitesi, Giresun Üniversitesi, İskenderun Teknik Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Muş Alparslan Üni-

versitesi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi'dir. Ana kütle büyüklüğü üzerinden % 5 güven aralığı düzeyine göre örneklem büyüklüğü $n=384$, %1, güven aralığına göre ise $n=666$ olarak hesaplanmıştır (Cohen vd., 2002, s. 94). Araştırmada toplam 1502 kişiye anket uygulandığından örneklemin ana kütle temsil ettiği varsayılmıştır.

2.3. Araştırmanın Yöntemi

Araştırmaya veri oluşturmak amacıyla Türkiye'nin 7 coğrafi bölgesinde yer alan 10 üniversitenin öğrencileriyle bir anket çalışması yapılmıştır. Katılımcılardan günlük iletişimdeki küfür ve argoya dair tutumlarını ölçmek için 13 bölümden oluşan anketi yanıtlamaları istenmiştir. Ankette demografik verilere, kendi kişiliklerini ifade etmelerine yönelik sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların iletişim kurabilme becerileri, günlük iletişimde, aile bireyleri ilişkilerine, arkadaş ortamına ve duygu durumlarına göre argo/küfür kullanımları ile kullanımı karşısındaki tepkiler, KİA'da kullanılmasına dair tepkiler, küfür ve argo konuşulduğunda gösterilen tepkiler; küfür/argo kullanımından sonraki yaşanan durumlar, günlük iletişimde küfür ve argo kullanımını artıran görüşleri ölçülmeye çalışılmıştır. Ölçekler 5'li likert tipinde oluşturulmuş ve bu kodlamalar üzerinden katılımcıların ifadelerine katılım ve sıklık oranları belirlenmeye çalışılmıştır. Literatürden hareketle oluşturulan ifade havuzu öncelikle iletişim, dil ve istatistik alanlarında uzmanların görüşleri alınarak elenmiştir. Kalan ifadeler öncelikle bir pilot uygulamaya tabi tutulmuş ve ifadelerin anlaşılabilirliği, yapı geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Herhangi bir yapısal problem olmadığına kanaat getirildikten sonra nihai uygulamaya geçilmiş ve araştırma kapsamında toplanan veriler AMOS 24 ve SPSS 25 programları ile % 95 güven aralığında analizlere tabi tutulmuştur.

2.4. Araştırmanın Hipotezleri

- H1: İletişim becerileri yüksek bireylerin argo/küfür kullanım oranları düşer.
- H2: Ailede argo ve küfür kullanımı bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.
- H3: Akriba ortamında argo/küfür bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.
- H4: Arkadaş ortamında argo/küfür bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.
- H5: KİA'da argo/küfür kullanımı bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.
- H6: Anne öğrenim durumu bireyin günlük iletişimdeki argo/küfür kullanımını etkiler.
- H7: Baba öğrenim durumu bireyin günlük iletişimdeki argo/küfür kullanımını etkiler.
- H8: İletişim becerisi yüksek olanların duygu durumuna göre argo/küfür kullanımı düşer.
- H9: Ailede argo/küfür kullanımı duygu durumuna göre kullanımı etkiler.

- H10: Akraba ortamında argo/küfür kullanımı duygu durumuna göre kullanımı etkiler.
- H11: Arkadaş ortamında argo/küfür kullanımı duygu durumuna göre kullanımı etkiler.
- H12: KİA'daki argo ve küfür kullanımı duygu durumuna göre kullanımı etkiler.
- H13: Anne öğrenim durumu bireyin argo ve küfür kullanımını etkiler.
- H14: Baba öğrenim durumu bireyin küfür ve argo kullanımını etkiler.
- H15: İletişim becerileri yüksek bireylerin argo/küfür kullanım tutumları düşer.
- H16: Ailede argo/küfür kullanımı bireyin kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.
- H17: Akraba ortamında argo/küfür kullanımı bireyin kullanım tutumunu etkiler.
- H18: Arkadaş ortamında argo/küfür kullanımı bireyin kullanım tutumunu etkiler.
- H19: KİA'daki argo/küfür kullanımı bireyin kullanım tutumlarını etkiler.
- H20: Annenin öğrenimi bireyin argo/küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.
- H21: Babanın öğrenimi bireyin argo/küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.

3. BULGULAR VE VERİLERİN ANALİZİ

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Bilgileri

		Sayı	%			Sayı	%	
Cinsiyet	Kadın	687	45,9	Yaş	18-22	1043	69,7	
	Erkek	809	54,1		23-27	374	25	
	Toplam	1496	100		28-32	43	2,9	
Aile Gelir Düzeyi	0-1000	261	17,4		33-37	18	1,2	
	1001-3000	714	47,7		38-42	10	0,7	
	3001-5000	342	22,9		43 ve üzeri	8	0,5	
	5001-7000	84	5,6		Toplam	1496	100	
	7001 ve üzeri	95	6,4		Anne Eğitim Durumu	Okuma Bilmiyor	372	24,9
	Toplam	1496	100			Okuma Biliyor	209	14
Baba Eğitim Durumu	Okuma Bilmiyor	70	4,7			İlköğretim	493	33
	Okuma Biliyor	191	12,8			Ortaöğretim	293	19,6
	İlköğretim	484	32,4			Önlisans	39	2,6
	Ortaöğretim	509	34	Lisans		68	4,5	
	Önlisans	93	6,2	Lisansüstü		22	1,5	
	Lisans	125	8,4	Toplam		1496	100	
	Lisansüstü	24	1,6	Eğitim Görme Düzeyi		Önlisans	481	32,1
	Toplam	1496	100			Lisans	914	61
			Yüksek Lisans		78	5,1		
			Doktora		23	1,5		
				Toplam	1496	100		

3.1. Geçerlilik ve Güvenirlilik Analizleri

Araştırmada kullanılmak üzere geliştirilen ölçeklerin yapı geçerliliğini tespit etmek için açımlayıcı faktör analizi (AFA) tekniği kullanılmıştır. Ölçeğin faktör analizine uygun olup olmadığını anlamak amacıyla öncelikle KMO (KaiserMayerOlkin) ve Bartlett testi yapılmıştır. Ki-Kare Uyum Testi (Chi-SquareGoodness), İyilik Uyum İndeksi (GFI), Düzeltilmiş İyilik Uyum İndeksi (AGFI), Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI), Normlaştırılmış Uyum İndeksi (NFI), Ortalama Hataların Karekökü (RMR veya RMS) ve Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü'dür (RMSEA). Ölçeklerin güvenirliliğini ölçmek için ise Cronbach's alfa katsayısına bakılması gerekmektedir. Araştırma yapmak için geliştirilen ölçeklerin yapı geçerliliklerini test etmek için AFA ve DFA yapılmıştır. Güvenirliliklerini ölçmek için ise Cronbach's alfa katsayıları incelenmiştir.

Tablo 2: Bireysel Argo ve Küfür Kullanımı Ölçeği AFA Sonuçları

Maddeler	1	2	3	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Duygu Durumlarına Göre Argo/ Küfür Kullanımı (1)					
DDK2	,895			41,951	,888
DDK5	,859				
DDK3	,766				
DDK1	,751				
DDK4	,543				
Günlük İletişimde Argo/ Küfür Kullanımı (2)					
GİK2		,850		12,770	,794
GİK1		,788			
GİK3		,581			
GİK4		,573			
GİK6		,511			
Genel Anlamda Argo ve Küfür Kullanımı (3)					
Gİ1			,941	5,641	,898
Gİ2			,657		
N= 1502; KMO= .910; Bartlett $\chi^2=11041,927$					

Tablo 2'de görüldüğü üzere üç faktörlü bir yapı oluşmuştur. Birinci faktörde duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanımına ilişkin ifadeler kümelirken, ikinci faktörde günlük iletişimde argo ve küfür kullanımına ilişkin ifadelerin kümelendiği, üçüncü faktörde ise bireyin kendi kullanımına ilişkin ifadelerin kümelendiği görülmüştür. Duygu durumuna göre argo ve küfür kullanımı boyutunun faktör yüklerinin,895 ile ,543; günlük iletişimde argo ve küfür kullanımı boyutuna ait ifadelerin faktör yüklerinin ,850 ile ,511; genel olarak argo ve küfür kullanımına ait ifadelerin faktör yüklerinin ise ,941 ile ,657 arasında değerler aldığı görülmüştür. Tüm maddeler için ölçeğin toplam varyansı açıklama yüzdesi 60,362 olduğu tespit edilmiştir. Boyutların Cronbach's alpha değerleri ise sırasıyla; ,888; ,794 ve ,898 olarak ölçülmüştür. Buna göre ölçeklerin oldukça güvenilir olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca ölçeğin tüm maddelerinin toplam ölçek puanı ile yüksek korelasyon gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 3: Çevresel Argo ve Küfür Kullanımı Ölçeği AFA Sonuçları

Maddeler	1	2	3	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Birinci Dereceden Aile Bireyleri (1)					
ABK5	,959			28,617	,827
ABK6	,909				
ABK1	,414				
ABK2	,380				
ABK3	,357				
ABK4	,354				
İkinci Dereceden Aile Bireyleri (2)					
ABK8		,938		24,319	,916
ABK7		,883			
Arkadaş Ortamı (3)					
AO2			,994	9,062	,936
AO1			,900		
N= 1502; KMO= .802; Bartlett $\chi^2=10175,677$					

Tablo 3'te görüldüğü üzere üç faktörlü bir yapı oluşmuştur. Birinci faktörde birinci dereceden aile bireylerinin argo ve küfür kullanımına ilişkin ifadeler kümelendirken, ikinci faktörde ikinci dereceden aile bireylerinin argo ve küfür kullanımına ilişkin ifadelerin kümelendiği, üçüncü faktörde ise arkadaş ortamındaki argo ve küfür kullanımına ilişkin ifadelerin kümelendiği görülmüştür. Birinci faktördeki ifadelerin faktör yüklerinin ,959 ile ,354 arasında; ikinci faktördeki ifadelerin faktör yüklerinin ,938 ile ,883 olduğu; üçüncü faktördeki ifadelerin ise ,994 ile ,900 olduğu görülmektedir. Tüm maddeler için ölçeğin toplam varyansı açıklama yüzdesi 61,998 olduğu tespit edilmiştir. Cronbach's değerleri ise sırasıyla ,827; ,916 ve ,936 olarak ölçülmüştür. Ayrıca ölçeğin tüm maddelerinin toplam ölçek puanı ile yüksek korelasyon gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 4: Argo ve Küfür Kullanımına Karşı Tutum Ölçeği AFA Sonuçları

Maddeler	1	2	3	4	Açıklanan Varyans	Cronbach's Alpha
Günlük İletişimde Argo/Küfre Karşı Tutum (1)						
GÜAK5	,901				35,612	,949
GÜAK6	,889					
GÜAK3	,886					
GÜAK2	,869					
GÜAK4	,848					
GÜAK1	,830					
Kitle İletişim Araçlarında Argo/Küfre Karşı Tutum (2)						

KİA3		,928			24,404	,920
KİA1		,837				
KİA2		,832				
KİA4		,779				
Genel Anlamda Argo/Küfre Karşı Tutum (3)						
GK1			,879		5,423	,844
GK2			,784			
GK4			,730			
GK3			,617			
Çevrenin Kullandığı Argo/Küfre Karşı Tutum (4)						
ÇK3				,969	5,516	,904
ÇK4				,950		
ÇK2				,643		
ÇK1				,535		
N= 1502; KMO= .802; Bartlett $\chi^2=10175,677$						

Tablo 4'te görüldüğü üzere dört faktörlü bir yapı oluşmuştur. Birincide günlük iletişimde argo ve küfür kullanımına yönelik ifadeler bir faktör oluştururken, ikincide kitle iletişim araçlarındaki argo ve küfür kullanımına yönelik ifadeler bir faktör oluşturmuş, üçüncüde genel anlamda argo ve küfür kullanımına yönelik ifadeler bir faktör oluşturmuş ve son olarak çevrenin argo ve küfür kullanımına yönelik ifadeler bir faktör oluşturmuştur. Birinci faktördeki ifadelerin faktör yüklerinin ,901 ile ,830 arasında; ikinci faktördeki ifadelerin faktör yüklerinin ,928 ile ,779 arasında; üçüncü faktördeki ifadelerin ,879 ile ,617 arasında; dördüncü faktördeki ifadelerin ise ,969 ile ,535 arasında faktör yüklerinin olduğu görülmektedir. Tüm maddeler için ölçeğin toplam varyansı açıklama yüzdesi 70,955 olduğu tespit edilmiştir. Cronbach's değerleri ise sırasıyla ,949; ,920; ,844 ve ,904 olarak ölçülmüştür. Ayrıca ölçeğin tüm maddelerinin toplam ölçek puanı ile yüksek korelasyon gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 5: Küfür ve Argo Kullanımını Etkileyen Unsurlar Çoklu Regresyon Analizi

Değişkenler ^a	β	R ²	Düz. R ²	F
İletişim Becerileri	-,049***	,299	,296	90,782
Ailede Kullanım	,239***			
Akraba Ortamında Kullanım	,051***			
Arkadaş Ortamında Kullanım	,025*			
Kitle İletişim Araçlarında Kullanım	,076***			
Anne Öğrenim	,025**			
Baba Öğrenim	-,009			
N= 1495; ^aBağımlı Değişken= Günlük Küfür Kullanımı; ***p<0.001; **p<0.01; *p<0.05				

İletişim becerileri, ailede, akraba ortamında, arkadaş ortamında, kitle iletişim

araçlarında argo ve küfür kullanımı, anne öğrenim durumu ve baba öğrenim durumu değişkenlerinin bireyin küfür kullanımı üzerindeki etkisini incelemeye yönelik yapılan regresyon analizine göre $R^2=29,6$ ile anlamlıdır ($F(7,1488)=90,782$; $p<0.001$). Yapılan çoklu regresyon analizinde bireyin küfür kullanması üzerinde iletişim becerilerinin ($\beta=,049$) ters yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür. Buradan hareketle bireyin etkili bir iletişim becerisine sahip olması durumunda küfür kullanma davranışının azalacağı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ailede küfür ve argo kullanımının ($\beta=,239$), akraba ortamında küfür ve argo kullanımının ($\beta=,051$), arkadaş ortamında küfür ve argo kullanımının ($\beta=,025$), kitle iletişim araçlarında kullanılan argo ve küfürün ($\beta=,076$) ve anne öğrenim durumunun ($\beta=,025$) bireyin kullanımı üzerinde pozitif yönlü anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Başka bir deyişle yukarıda bahsedilen değişkenlerin bireyin küfür kullanımını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Baba öğrenim durumu ile bireyin küfür ve argo kullanımı arasında ise anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Yapılan bu analizlere göre $H_1, H_2, H_3, H_4, H_5, H_6$ hipotezleri kabul edilmiştir. H_7 hipotezi ise reddedilmiştir. Bireylerin duygu durumlarına göre küfür ve argo kullanımlarını etkileyen değişkenleri tespit etmeye yönelik yapılan regresyon analizi sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 6: Duygu Durumlarına Göre Argo ve Küfür Kullanımı Regresyon Analizi

Değişkenler ^a	β	R^2	Düz. R^2	F
İletişim Becerileri	-,028	,443	,441	169,237
Ailede Kullanım	,231***			
Akraba Ortamında Kullanım	,108***			
Arkadaş Ortamında Kullanım	,295***			
Kitle İletişim Araçlarında Kullanım	,261***			
Anne Öğrenim	,021			
Baba Öğrenim	,042			
N= 1495; ^aBağımlı Değişken= Duygu Durumuna Göre Küfür Kullanımı; ***$p<0.001$; **$p<0.01$; *$p<0.05$				

İletişim becerileri, ailede küfür ve argo kullanımı, akraba ortamında argo ve küfür kullanımı, arkadaş ortamında argo ve küfür kullanımı, kitle iletişim araçlarında argo ve küfür kullanımı, anne öğrenim durumu ve baba öğrenim durumu değişkenlerinin bireyin duygu durumuna göre küfür ve argo kullanımı üzerindeki etkisini incelemeye yönelik yapılan regresyon analizine göre model açıklama yüzdesi $R^2 = 44,1$ ile anlamlıdır ($F(7, 1488) = 169,237$; $p<0.001$). Yapılan çoklu regresyon analizinde bireyin duygu durumlarına göre küfür ve argo kullanması üzerinde ailede ($\beta=,231$), akraba ortamında ($\beta=,108$), arkadaş ortamında ($\beta=,295$) ve kitle iletişim araçlarında ($\beta=,261$) kullanılan argo ve küfürün pozitif ve anlamlı bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Yani bu mecralarda kullanılan küfür ve argo bireyin duygu durumlarında küfür ve argo kullanmasını tetiklemektedir. Bireyin iletişim becerileri, anne ve baba öğrenim durumları ise duygu durumlarına göre küfür kullanım davranışlarına etki etmemektedir. Araştırmancın bu bulguları ile $H_9, H_{10}, H_{11}, H_{12}$ hipotezleri kabul edilmiştir. H_8, H_{13} ve

H14 hipotezleri ise reddedilmiştir. Bireylerin genel anlamda argo ve küfür kullanımına ilişkin tutumlarını ortaya koymaya yönelik yapılan çoklu regresyon analizinin sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 7: Genel Anlamda Argo ve Küfür Kullanımına İlişkin Çoklu Regresyon Analizi

Değişkenler ^a	β	R ²	Düz. R ²	F
İletişim Becerileri	,021	,400	,394	141,884
Ailede Kullanım	,129***			
Akraba Ortamında Kullanım	-,002			
Arkadaş Ortamında Kullanım	,242***			
Kitle İletişim Araçlarında Kullanım	,426***			
Anne Öğrenim	,040			
Baba Öğrenim	,145			
N= 1495; ^a Bağımlı Değişken= Küfür ve Argo Kullanımına Karşı Tutum; ***p<0.001; **p<0.01; *p<0.05				

İletişim becerileri, ailede küfür ve argo kullanımı, akraba ortamında argo ve küfür kullanımı, arkadaş ortamında argo ve küfür kullanımı, kitle iletişim araçlarında argo ve küfür kullanımı, anne öğrenim durumu ve baba öğrenim durumu değişkenlerinin bireyin küfür ve argo kullanımına karşı tutumu üzerindeki etkisini incelemeye yönelik yapılan regresyon analizine göre model açıklama yüzdesi R² = %39,4 ile anlamlıdır (F(7, 1488)= 141,884; p<0.001). Yapılan çoklu regresyon analizinde bireyin küfür ve argo kullanımına karşı tutumları üzerinde ailede kullanımın (β =,129), arkadaş ortamında kullanımın (β =,242) ve kitle iletişim araçlarındaki kullanımın (β =,426) pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Burada en dikkat çekici husus kitle iletişim araçlarındaki küfür kullanımının, küfür ve argo kullanımına karşı tutum üzerinde en yüksek düzeyde etkiye sahip olmasıdır. İletişim becerileri, akraba ortamında küfür ve argo kullanımı, anne ve baba eğitim durumları ise küfre karşı olan tutum üzerinde herhangi anlamlı bir etkiye sahip değildir. Araştırmanın bu bulguları ile H16, H18, H19 hipotezleri kabul edilmiştir. H15, H17, H20, H21 hipotezleri ise reddedilmiştir.

3.2. İletişimsel Becerilerinin Frekans ve Yüzdeler Sonuçları

Katılımcıların çevrelerinde sevilen biri olup olmadıklarına ilişkin bulgulara göre; katılımcıların % 3,7'si "*Kesinlikle Katılmıyorum*", % 2,4'ü "*Katılmıyorum*", % 14,8'i "*Karasızım*", % 43,8'i "*Katılıyorum*", % 35,4'ü "*Kesinlikle Katılıyorum*" ifadelerini kullanmışlardır. Buna göre katılımcıların çoğunluğu çevresinde sevilen biri olduklarını ifade etmektedir. Katılımcıların rahat arkadaşlık kurabilen biri olup olmadıklarına ilişkin bulgulara göre katılımcıların % 4,2'si "*Kesinlikle Katılmıyorum*", % 9,8'i "*Katılmıyorum*", %16'sı "*Karasızım*", % 37,7'si "*Katılıyorum*", % 32,3'ü "*Kesinlikle Katılıyorum*" ifadelerini kullanmışlardır. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun rahat arkadaşlık kurabildiklerini söylemek mümkün görünmektedir. Katılımcıların karşısındakini dinleyip, anlamaya çalışan biri olup olmadıklarına ilişkin bulgulara göre katılımcıların %

3,7'si "*Kesinlikle Katılmıyorum*", % 2,4'ü "*Katılmıyorum*" derken buna karşın % 39,2'si "*Katılıyorum*" ve % 47,2'si "*Kesinlikle Katılıyorum*" ifadelerini kullanmışlardır. Buna göre katılımcıların çoğunluğu karşısındakini dinleyip, anlamaya çalışmaktadırlar denilebilir. Katılımcıların diğer insanların kendileriyle bir arada olduklarında sıkılıp sıkılmadıklarına ilişkin bulgulara bakıldığında; katılımcıların % 3,8'i "*Kesinlikle Katılmıyorum*", % 5'i "*Katılmıyorum*", % 27,1'i "*Karasızım*", % 37,6'sı "*Katılıyorum*" ve % 26,4'ü "*Kesinlikle Katılıyorum*" ifadelerini kullandıkları tespit edilmiştir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun diğer insanlarla bir arada olduklarında insanların sıkılmadıklarını söylemek mümkündür. Katılımcıların diğer insanlara karşı kendilerini ifade etmekte zorluk yaşayıp yaşamadıklarına ilişkin bulgulara göre ise katılımcıların % 5,1'i "*Kesinlikle Katılmıyorum*", % 7,2'si "*Katılmıyorum*", % 18,9'u "*Karasızım*", % 38,8'i "*Katılıyorum*", % 30,1'i "*Kesinlikle Katılıyorum*" ifade etmişlerdir. Buna göre katılımcıların çoğunluğu diğer insanlara karşı kendilerini ifade etmekte zorluk yaşamadıkları söylenebilir.

3.3. Argo ve Küfür Kullanımının Frekans ve Yüzdeler Sonuçları

Katılımcıların günlük iletişimlerinde argo konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgulara bakıldığında; % 25,8'inin "*Hiçbir Zaman*", % 45,9'unun "*Nadiren*", % 16,8'inin "*Genellikle*", % 5,5'inin "*Çok Sık*" ve % 6,1'inin "*Her Zaman*" seçeneklerini işaretledikleri tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun günlük iletişimlerinde argo konuştuklarını söylemek mümkündür. Katılımcıların günlük iletişimlerinde küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgulara göre; %39,3'ü (588 kişi) "*Hiçbir Zaman*", %38,8'i (581 kişi) "*Nadiren*", %11,4'ü (170 kişi) "*Genellikle*", %4,8'i (72 kişi) "*Çok Sık*", %5,7'si (85 kişi) "*Her Zaman*" ifadelerini kullanmışlardır. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun günlük iletişimlerinde küfürlü konuştukları söylenebilir. Katılımcıların annelerinin günlük iletişimlerinde argo konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgular da ise; % 77,4'ünün "*Hiçbir Zaman*", % 19,9'unun "*Nadiren*", % 1,9'unun "*Genellikle*", % 0,2'sinin "*Çok Sık*" ve % 0,7'sinin "*Her Zaman*" ifadelerini kullandıkları görülmüştür. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun annelerinin günlük iletişimlerinde argo konuşmadıkları söylenebilir. Katılımcıların annelerinin günlük iletişimlerinde küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgularda da benzer bulgulara ulaşılmıştır. Buna göre; katılımcıların annelerinin % 85,2'si "*Hiçbir Zaman*", % 12,6'sı "*Nadiren*", % 1,2'si "*Genellikle*", % 0,3'ü "*Çok Sık*" ve % 0,8'si "*Her Zaman*" ifadelerini kullanmışlardır. Katılımcıların babalarının günlük iletişimlerinde argo konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgularda şu sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcıların % 47,6'sı "*Hiçbir Zaman*", % 37,4'ü "*Nadiren*", % 9,6'sı "*Genellikle*", % 3,1'i "*Çok Sık*" ve % 2,2'si "*Her Zaman*" babalarının günlük iletişimlerinde argo konuştuklarını ifade etmişlerdir. Diğer taraftan Katılımcıların babalarının günlük iletişimlerinde küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgularda da yakın sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcıların % 55,4'ü "*Hiçbir Zaman*", % 31'i "*Nadiren*", % 8,1'i "*Genellikle*", % 2,7'si "*Çok Sık*", % 2,7'si "*Her Zaman*" ifadelerini kullanmışlardır. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun babalarının günlük iletişimlerinde küfürlü konuşmadıklarını söylemek mümkün görünmektedir. Katılımcıların kardeş, abi ya da ablalarının günlük iletişimlerinde argo konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgularda ise şu sonuçlara ulaşılmıştır: katılımcıların % 52,7'si "*Hiçbir Zaman*", % 36,1'i "*Nadiren*", % 7,8'i "*Genellikle*", % 2,2'si

“Çok Sık”, % 1,2’si “*Her Zaman*” kardeş, abi ya da ablalarının günlük iletişimlerinde argo konuşmadıklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların kardeş, abi ya da ablalarının günlük iletişimlerinde küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgularda da yakın sonuçlara ulaşılmıştır. Buna göre katılımcıların % 62,4’ü “*Hiçbir Zaman*”, % 28,9’u “*Nadiren*”, % 5,6’sı “*Genellikle*”, % 1,9’u “Çok Sık” ve % 1,2’si “*Her Zaman*” seçeneklerini işaretlemişlerdir. Katılımcılar % 33,6’sı “*Hiçbir Zaman*”, % 45,4’ü “*Nadiren*”, % 14,6’sı “*Genellikle*”, % 3,5’i “Çok Sık” ve % 2,9’u “*Her Zaman*” ifadeleri ile çoğunluğunun yakın akrabaları ile günlük iletişimlerinde argo konuştuklarını ifade etmişlerdir. Katılımcıların yakın akrabalarının günlük iletişimlerinde küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgulara bakıldığında; % 39,7’sinin “*Hiçbir Zaman*”, % 42,2’sinin “*Nadiren*”, % 11,6’sinin “*Genellikle*”, % 3,3’ünün “Çok Sık” ve % 3,2’sinin ise “*Her Zaman*” ifadeleri ile çoğunluğunun yakın akrabalarının günlük iletişimlerinde küfürlü konuştukları tespit edilmiştir. Arkadaş gurubunun günlük iletişimlerinde argo konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgular da ise şu sonuçlara ulaşılmıştır: % 11,4’ü “*Hiçbir Zaman*”, % 41,6’sı “*Nadiren*”, % 27,9’u “*Genellikle*”, % 10,3’ü “Çok Sık” ve % 8,8’i “*Her Zaman*” seçenekleriyle katılımcıların çoğunluğu arkadaşları ile günlük iletişimlerinde argo konuşmaktadırlar. Diğer taraftan günlük iletişimlerinde küfürlü konuşup konuşulmadığına dair bulgulara bakıldığında katılımcıların % 19,9’unun “*Hiçbir Zaman*”, %37,6’sının “*Nadiren*”, % 23,1’inin “*Genellikle*”, % 10’unun “Çok Sık” ve % 9,4’ünün “*Her Zaman*” günlük iletişimlerinde arkadaşlar arasında küfürlü konuşulduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

3.4. Duygu Durumlarına Göre Argo/Küfür Kullanımının Frekans ve Yüzdelerli Sonuçları

Üzülünce argo ve küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgulara göre katılımcıların % 36,2’si “*Hiçbir Zaman*”, % 37’si “*Nadiren*”, % 14,8’i “*Genellikle*”, % 5,5’i “Çok Sık” ve % 6,5’i “*Her Zaman*” ifadelerini kullanmışlardır. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun üzülünce argo konuşup küfür ettikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Aynı şekilde korkunca argo ve küfürlü konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgulara göre ise katılımcıların % 43,4’ü “*Hiçbir Zaman*”, %30,5’i “*Nadiren*”, % 14,6’sı “*Genellikle*”, % 4,9’u “Çok Sık” ve % 6,6’sı “*Her Zaman*” ifadelerini kullanmışlardır. Dolayısıyla Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun korkunca argo konuşup küfür ettikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Diğer taraftan sinirlenince argo ve küfürlü konuşulup konuşulmadığına ilişkin bulgular da ise katılımcıların % 24,6’sı “*Hiçbir Zaman*”, % 30,2’si “*Nadiren*”, % 19,2’si “*Genellikle*”, % 10,7’si “Çok Sık” ve % 15,3’ü “*Her Zaman*” ifadelerini kullanmışlardır. Bunana göre katılımcıların çoğunluğunun sinirlenince argo konuşup küfür ettikleri söylenebilir. Yukarıdaki ruh halinden farklı olarak sevinince argo ve küfürlü konuşulup konuşulmadığına bakıldığında katılımcıların % 66,1’inin “*Hiçbir Zaman*”, % 19,9’unun “*Nadiren*”, % 7,2’sinin “*Genellikle*”, % 2,5’inin “Çok Sık” ve %4,3’ünün ise “*Her Zaman*” yanıtlarını vermişleridir. Buna göre katılımcıların çoğunluğu sevinince argolu ve küfürlü konuşmadıkları söylenebilir. Aynı şekilde şaşkınlık esnasında argo ve küfürlü konuşulup konuşulmadığına ilişkin bulgularda katılımcıların % 49,1’inin “*Hiçbir Zaman*”, % 29,7’sinin “*Nadiren*”, % 11,8’sinin “*Genellikle*”, % 3,8’inin “Çok Sık”, % 5,6’sının “*Her Zaman*” ifadelerini kullandıkları, dolayısıyla katılımcıların çoğunluğunun şaşkınlık esnasında argo konuşup küfür ettikleri anlaşılmaktadır.

3.5. İletişimsel Ortamlarda Argo/Küfür Kullanımının Frekans ve Yüzdeler Sonuçları

Katılımcıların anneleri ile olan iletişimlerinde argo/küfürle konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgulara göre katılımcıların % 91,8'i "Hiçbir Zaman", % 6,2'si "Nadiren", % 1,3'ü "Genellikle", % 0,4'ü "Çok Sık" ve % 0,3'ü ise "Her Zaman" seçeneklerini işaretlemişlerdir. Buna göre katılımcıların çoğunluğunun anneleri ile olan iletişimlerinde argo ve küfürle konuşmadıkları söylenebilir. Aynı şekilde katılımcıların babaları ile olan iletişimlerinde argo/ küfürle konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgular da şu sonuçlara ulaşılmıştır; % 91,7'si "Hiçbir Zaman", % 6,1'i "Nadiren", % 1,1'i "Genellikle", % 0,7'si "Çok Sık", % 0,3'ü "Her Zaman" Bu durumda katılımcıların çoğunluğunun yine babaları ile olan iletişimlerinde argo/küfürle konuşmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan kardeş, abi ya da ablaları ile olan iletişimlerinde argo/küfürle konuşup konuşmadıklarına ilişkin katılımcı görüşlerine bakıldığında % 69,7'sinin "Hiçbir Zaman", % 24,6'sinin "Nadiren", % 3,7'sinin "Genellikle", % 1,2'sinin "Çok Sık" ve % 0,7'sinin "Her Zaman" ifadelerini kullandıkları görülmektedir. Buna göre kardeş, abi ya da ablaları ile olan iletişimde argo ve küfürle konuşulmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Aynı şekilde akrabalar ile olan iletişimde argo/küfürle konuşulup konuşulmadığına katılımcı görüşlerinde; % 78,5'inin "Hiçbir Zaman", % 16,1'inin "Nadiren", % 3,7'sinin "Genellikle", % 0,7'sinin "Çok Sık", % 1'inin "Her Zaman" bulgularına ulaşılmaktadır. Buna göre katılımcılar özelinde akrabalar ile olan iletişimde argo/küfürle konuşulmadığı görülmüştür. Diğer taraftan kamusal alanda argo/küfürle konuşulup konuşulmadığına dair bulgularda katılımcıların % 90,6'sinin "Hiçbir Zaman" ve % 6'sinin "Nadiren" seçenekleri ile kamusal alanda argo/küfürle konuşulmadığı sonucuna ulaşılmaktadır. Tüm sonuçlarına yanı sıra arkadaşları ile olan iletişimlerinde argo/küfürle konuşup konuşmadıklarına ilişkin bulgularda katılımcıların % 45,5'inin "Hiçbir Zaman" ve % 31,6'sının "Nadiren" ifadelerini kullandıkları görülmüştür. Buna göre katılımcıların arkadaşları ile olan iletişimlerinde argo ve küfürle konuştukları söylenebilir.

3.6. Argo/Küfür Kullanımına Karşı Reflekslerin Frekans ve Yüzdeler Sonuçları

"Argo konuşulmasından rahatsızlık duymam" hipotezinin sınındığı bulgularda katılımcıların % 42,7'sinin "Kesinlikle Katılmıyorum", % 24'ünü "Katılmıyorum", % 17,2'sinin "Kararsızım", % 11,3'ünün "Katılıyorum" ve % 4,8'nin "Kesinlikle Katılıyorum" ifadelerini kullandıkları, dolayısıyla katılımcıların çoğunluğunun argo konuşulmasından rahatsız olduklarını söylemek mümkün görünmektedir. Diğer taraftan "küfürle konuşmaktan rahatsız değilim" hipotezinde ise yine katılımcıların % 48,2'sinin "Kesinlikle Katılmıyorum", % 24'4'ünün "Katılmıyorum" derken onaylayanların oranı ise "Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılıyorum" seçenekleri ile birlikte sadece % 13,6'dır. "Bir başkasının argo konuşmasından rahatsız olmam" hipotezinin sınındığı soruya katılımcıların % 45,1'inin "Kesinlikle Katılmıyorum" ve "Katılmıyorum" seçeneklerinin oranı % 69,9 iken onaylayanların oranı ise sadece % 15,1'dir. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğunun bir başkasının argo konuşmasından rahatsız oldukları söylenebilir. "Bir başkasının küfürle konuşmasından rahatsız olmam" hipotezine dair bulgulara bakıldığında; katılımcıların "Kesinlikle Katılmıyorum" ile "Katılmıyorum" seçenekleri birlikte düşünüldüğünde % 63,3'lük orana ulaşılmaktadır. Dolayısıyla katılımcıların çoğunluğunun bir başkasının küfürle konuşmasından da rahatsız oldukları

söylenbilir. Diğer taraftan medyadaki haberlerde argo ve küfre bakış açısının da % 73.4 oranında olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “*Radyo ve televizyonda argo ve küfür kullanılan film ve dizilerden rahatsız değilim*” hipotezine ise katılımcıların % 63.1 oranında destek verdikleri görülmüştür. Aynı şekilde internet haberciliğinde argo ve küfür kullanımından katılımcıların % 69.9 ve sosyal medyada mecralarında (Facebook, Twitter, Instagram, Youtube vb.) da % 62.9 oranında rahatsız oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Kendilerine karşı “*argo ve küfür kullanımına aldırış etmem*” hipotezinin sınıadığı soruya katılımcıların “*Kesinlikle Katılmıyorum*” ve “*Katılmıyorum*” seçenekleri ile birlikte % 66.9 oranında onamadıkları ve tepkili olacaklarını ifade etmişlerdir. Ancak katılımcıların % 55.3’nün aynı şekilde karşılık verme ve aynı üslubu kullanma hususunda itidalli oldukları görülmüştür. “*Argo ve küfür kullanımına karşı fiziksel şiddet ile karşılık veririm*” hipotezinin katılımcılar tarafından “*Kesinlikle Katılmıyorum*” ve “*Katılmıyorum*” seçenekleri ile birlikte % 64.0 oranında onaylanmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların “*argo ve küfür kullanımını rahatlatıcı buluyorum*” hipotezinin sınıadığı soru katılımcılar tarafından “*Kesinlikle Katılmıyorum*” ve “*Katılmıyorum*” seçenekleri ile birlikte % 60.2 oranında kabul görmediği, “*argo ve küfür kullanımının hayatın bir parçasıdır*” yargısının ise yine aynı şekilde katılımcılar tarafından % 60.0 oranında onanmadığı görülmüştür. “*Argo ve küfür kullanımı anlıktır ve kontrol edilemez*” hipotezinin sınıadığı soruda en baskın seçeneklerin; “*Kesinlikle Katılmıyorum*” ve “*Katılmıyorum*” ile birlikte % 47.0’a ulaşmıştır. Diğer bir anlatımla katılımcıların çoğunluğu argo ve küfür kullanımının anlık gelişen ve kontrol edilemeyen bir durum olduğu görüşündedirler denilebilir. “*Argo ve küfür yerinde ve zamanı geldiğinde kullanılabilir*” hipotezinin ise % 46.9 oranında katılımcılar tarafından onaylanmadığı ve uygun görülmediği sonucuna ulaşılmıştır.

3.7. Argo ve Küfür Kullanımını Arttıran Faktörlere İlişkin Bulgular

Argo ve küfürün aile içinde kullanımının bireyin kullanımını arttırdığına dair bulgulara göre katılımcıların ağırlıklı olarak % 61.3 oranında, aynı şekilde akrabalar tarafından kullanımın % 59.2 oranında onandığı görülmüştür. Elde edilen verilere göre yine katılımcılar; argo ve küfürün arkadaş ortamında kullanımının da % 66.6 oranında, sokakta kullanımının ise % 53.6 bireyin kullanımına etki ettiği görüşündedirler. Argo ve küfürün radyo ve televizyonda kullanımının ise % 56.3 oranında bireyin kullanımını arttırdığı düşünülmektedir. Diğer taraftan sosyal medyada kullanımının da % 59.1 oranında argo ve küfürün kullanımına olumsuz etki ettiğinin düşünüldüğü görülmüştür.

Tablo 8: Hipotezlerin Kabul ve Ret Durumları

HİPOTEZLER		Kabul	Red
H ₁	İletişim becerileri yüksek bireylerin günlük iletişimde argo ve küfür kullanım oranları düşer.	X	
H ₂	Ailede argo ve küfür kullanımı bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.	X	
H ₃	Akraba ortamında argo ve küfür kullanımı bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.	X	

H ₄	Arkadaş ortamında argo ve küfür kullanımı bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.	X	
H ₅	Kitle iletişim araçlarındaki argo ve küfür kullanımı bireyin günlük iletişimdeki kullanımını etkiler.	X	
H ₆	Anne öğrenim durumu bireyin günlük iletişimdeki argo ve küfür kullanımını etkiler.	X	
H ₇	Baba öğrenim durumu bireyin günlük iletişimdeki argo ve küfür kullanımını etkiler.		X
H ₈	İletişim becerileri yüksek bireylerin duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanım oranları düşer.		X
H ₉	Ailede argo ve küfür kullanımı bireyin duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanımını etkiler.	X	
H ₁₀	Akraba ortamında argo ve küfür kullanımı bireyin duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanımını etkiler.	X	
H ₁₁	Arkadaş ortamında argo ve küfür kullanımı bireyin duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanımını etkiler.	X	
H ₁₂	Kitle iletişim araçlarındaki argo ve küfür kullanımı bireyin duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanımını etkiler.	X	
H ₁₃	Anne öğrenim durumu bireyin duygu durumlarına göre argo ve küfür kullanımını etkiler.		X
H ₁₄	Baba öğrenim durumu bireyin duygu durumlarına göre küfür ve argo kullanımını etkiler.		X
H ₁₅	İletişim becerileri yüksek bireylerin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumları düşer.		X
H ₁₆	Ailede argo ve küfür kullanımı bireyin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.	X	
H ₁₇	Akraba ortamında argo ve küfür kullanımı bireyin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.		X
H ₁₈	Arkadaş ortamında argo ve küfür kullanımı bireyin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.	X	
H ₁₉	Kitle iletişim araçlarındaki argo ve küfür kullanımı bireyin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.	X	
H ₂₀	Anne öğrenim durumu bireyin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.		X
H ₂₁	Baba öğrenim durumu bireyin argo ve küfür kullanımına yönelik tutumlarını etkiler.		X

Sonuç ve Öneriler

İnsanlar, zamanlarının büyük bir kısmını iletişim kurarak geçirmektedir. Bir kaynak, hedefini ve sembollerini ele alıp bunları birleştiren kanaldan ileterek ve manipüle ederek etkilediğinde iletişim meydana gelir (McQuail&Windahl, 2005, s. 17). Meydana gelen bu iletişimin kalitesi oldukça önemlidir. İletişimin kalitesini ise sağlıklı ilerleyen bir iletişim süreci belirler. Etkili bir iletişimde engellerin ortadan kaldırılması gerekir. Bu engeller fiziksel, teknik, psikolojik, sosyal ve örgütsel olarak sınıflandırılabilir (Sabuncuoğlu&Gümüş, 2008, s. 175). Bu kaliteyi belirleyen unsurlardan bir tanesi de

argo/küfür kullanımıdır. İletişimde küfür/argo kullanımı hali hazırda engelli bir iletişim sürecidir. Küfür/argoya maruz kalan hedef, kendini iletişime kapatabilir, geri bildirim olarak mukabelede bulunabilir ya da bulunduğu ortamı terk edebilir. Her ne kadar istenilmeyen kaba ve kabul görmeyen sözcükler olarak nitelendirilse de küfür ve argo toplumun büyük çoğunluğu tarafından kullanılmaktadır. Bu gerçeklikten hareketle, çalışmada günlük iletişim içerisinde argo/küfür kullanımı incelenmeye çalışılmıştır. Günlük iletişimde argo/küfür kullanımını incelemek tahmin edileceği üzere pek kolay bir süreç değildir. Çünkü her ne kadar küfür/argo hayatın bir parçası olsa da insanlara itici gelen yönü de her daim olmuştur. Örneğin; bir anne veya baba küfür etmeyi hak sayarken, evlatlarının onların yanında küfür etmesini hoş karşılamamaktadır. Ya da çocuklarına küçükkken başkalarına küfür ettirip eğlenirken, yaşının ilerlediğinde ise ağzının bozukluğundan dem vurabilmektedir. Tahmin edileceği üzere böylesine tezatlıkları içinde barındıran bir kavramı irdelemek hayli zordur. Literatürde konuyla ilgili kaynağın azlığı ve diğer konulara göre görece az çalışılmış olması da belki bu tezatlığın bir sonucudur. Tüm bu zorluklarına rağmen büyük bir cesaretle ele alınan bu çalışmada, küfür/argo kullanımlarında nesnel davranacaklarına inanılan üniversite öğrencileri ana kütleyi oluşturmuş ve yedi coğrafik bölgeden 10 üniversiteye mensup öğrencilerden veriler toplanmıştır.

Başta öğrencilerin günlük iletişimlerinde küfür/argo kullanımlarının durumu ortaya konulmaya çalışılmış ve ilerleyen süreçte daha derinleştirilmiştir. Böylelikle öğrencilerin yalnızca günlük iletişimlerdeki argo/küfür kullanımına odaklanmak yerine, duygu durumlarına göre kullanımları ile küfür/argoya karşı tutumları araştırmanın bağımlı değişkenleri olarak belirlenmiş ve bu değişkenlere etki edecek faktörler (aile ortamında, arkadaş ortamında, akraba ortamında küfür ve argo kullanımları, anne ve baba öğrenim durumu gibi) ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu noktada karşılaşılan en önemli zorluk; bağımlı ve bağımsız değişkenleri ölçmeye yönelik literatürde kabul görmüş ölçeklerin bulunmamasıdır. Bu durum araştırmanın ilk safhasında geniş çaplı bir katılımla ilgili değişkenleri ölçmeye yönelik ölçekler geliştirmek suretiyle aşılmıştır. Gerek çalışmanın amacını gerçekleştirmeye yardımcı olması yönüyle gerekse de ileride yapılacak çalışmalarda kullanılması amacıyla geliştirilen bu ölçeklerin çalışmanın güçlü yönlerinden biri olduğu savunulabilir. Araştırmada belirlenen temel amaçları ölçmek için Türkiye'nin tüm bölgelerinden üniversite öğrencileri ile bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Hem farklı kültürden bireylerin bir araya gelmesi hem de katılımcı sayısının fazlalığı yönüyle istatistikî açıdan genellenebilirliğinin yüksek olması yönleri de çalışma için önem arz etmektedir. Özellikle değerlendirmeye alınan toplamda 1496 geçerli anket oldukça nesnel analizler yapmanın önünü açmıştır. Araştırmada birtakım sınırlılıklar söz konusudur. Bunların başında katılımcıların konunun hassasiyeti nedeniyle bazı ifadelere nesnel yanıt vermemiş olabilecekları endişesidir. Her ne kadar önemli bulgulara ulaşılsa da geliştirilen ölçekle hipotezlerin test edilmesinin aynı çalışmada yapılması bir diğer sınırlılıktır. Diğer taraftan lisansüstü eğitim görenlerin her zaman kampüste bulunmamaları nedeniyle az sayıdaki lisansüstü öğrencisine ulaşılabilirliği de bir sınırlılık olarak kabul edilebilir.

Yapılan analizlerde iletişim becerilerinin küfür kullanımını azalttığı sonucu önemli bir veridir. Bu bulgu iletişimin önemini bir kez daha kanıtlamıştır. Bireylere erken yaşlardan

İtibaren kazandırılan etkili iletişim becerileri, nahoş karşılanan küfür/argo kullanımını azaltabilecektir. Günlük iletişimde öğrencilerin küfür/argo kullanımına etki eden en büyük etkenin aile ortamında bu tür bir dilin kullanımı olduğu gözlemlenmiştir. Aslında bu durum tahmin edilebilir niteliktedir. Çevresel faktörlerin etkisi yadsınamaz derecede önemli olsa da en büyük etkinin aile olması kuşkusuz beklenen bir sonuçtur. Anne ve baba kişiliğinin birçok özelliği şüphesiz çocuğa yansımaktadır. Erken çocukluk döneminde çocuklar dışarıdan gelen tüm uyarıcılara karşı açıktırlar. Güçlü bir aile yapısı toplumun her alanında olduğu gibi bireylerarası iletişime dahi doğrudan etki edebilir bir niteliktedir. Katılımcıların duygu durumlarına göre argo/küfür kullanımı da doğrudan çevresel faktörlerle açıklanabilir. Yapılan analizler de bunu doğrular niteliktedir. Duygu durumlarına göre küfür/argo kullanımı doğrudan ve baskın bir değişken olmasa da; ailede, akraba ve arkadaş ortamlarında bireyi duygu durumları karşısında küfür ve argo kullanımına ittiği söylenebilir. Burada dikkat çeken diğer husus; KİA'da yayınlanan küfür/argo içeriklerinin de bu tür kullanımlarda etkili olduğudur.

Bireylerin küfür/argo kullanımlarına karşı tutumları araştırmada incelemeye değer görülmüş bir başka bağımlı değişkendir. Bu tutumların öncülleri olarak aile ve arkadaş ortamı ile KİA'nın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu anlamda KİA'da sıkça duyulan argo/küfür kullanımının zaman içerisinde bireyler tarafından kanıksandığı ve meşrulaştırıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir deyişle kullanımın tetikleyicileri olarak aile, arkadaş ve akraba ortamları önemli bir rol oynarken, küfür ve argonun değer kalıpları ve normlar içerisinde normalleşmesinde medyanın büyük bir etkisi vardır denilebilir. Anket verilerinin betimsel analizlerine bakıldığında ise katılımcıların genelinin günlük iletişimlerinde argo/küfür kullanmalarının yanında, aile bireylerinden sadece babanın argo kullandığı, anne, abi, abla ve kardeşlerin ise argo/küfür kullanmadıkları görülmektedir. Ayrıca katılımcıların yakın akrabalarının da günlük iletişimlerinde argo/küfür kullandıkları bulgular arasındadır. Katılımcıların çoğunluğunun günlük yaşam pratiğinde bazen argolu/küfürlü konuşmayı tercih ettiklerini ifade etmelerine karşın, aile içinde sadece babanın argo konuştuğunu söylemeleri çelişkili veya paradoksal bir durum olarak değerlendirilebilir. Katılımcıların arkadaşları ile olan iletişimlerinde argo/küfür kullanmaları ise kendilerini rahat hissettikleri bir alan olarak değerlendirilmektedir. Zira denekler aile bireyleri, yakın akraba ve resmî kurumlarla olan iletişimlerinde argo/küfür kullanmadıkları tespit edilmiştir. Deneklerin günlük iletişimlerinde argo/küfür kullanmalarına rağmen, başkalarının kullanmasından veya KİA'da kullanılmasından rahatsız olduklarını ifade etmeleri manidardır. Bu tür tercihlerin KİA'da yer bulmasının onaylanmaması argo ve küfürün kullanımını artacağına dair bir endişenin sonucu şeklinde değerlendirilebilir.

Küfür ve argo hemen her toplumda istenilmeyen, tuhaf, aşağılık bir dil olarak görülmele beraber yine hemen her toplumda kendine has dil dinamiği içerisinde hayatını sürdürmektedir. Bu çalışmanın verileri ışığında ülkemizde de küfür ve argonun kullanımının yaygın olduğu görülmüştür. Bu yapay dilin istenilmemesine rağmen kullanılması, istem dışı ve kendiliğinden anlık olarak geliştiğini göstermektedir. Özellikle katılımcıların üzülmünce, korkunca, sinirlenince ve şaşkınlık anında küfür edip argo konuşmaları bu savı destekler niteliktedir. Elde edilen veriler ışığında küfür ve argo kullanımının yaygın olması nedeniyle bu çalışma kapsamında şu öneriler sunulmuştur:

• Müteakip çalışmalarda küfür ve argo kullanımının belirleyicisi olarak kişilik özelliklerinin etkisinin ölçülmesi önemlidir. Özellikle geniş çaplı bir kişilik ölçeği ile (örneğin; beş faktörlü kişilik özellikleri ölçeği gibi) yapılacak olan bir çalışmanın ilgili literatüre fazla katkı sunacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra konunun psikolojik öncüllerinin ve ardıllarının da incelenmesi önerilebilir. Ayrıca bu çalışma sadece devlet üniversitelerinde gerçekleştirildiğinden gelecek bir çalışmanın vakıf üniversitelerinde de yürütülmesi oldukça faydalı olabilecektir.

• KİA vasıtasıyla birçok içeriğe artık anlık olarak ulaşabilmek mümkündür. Ancak bu içeriklerin (görece) denetimden yoksun olması genç dimağlarda olumsuz etkilere sahip olabilmektedir. Bu duruma küfür ve argo kullanımı bağlamından bakıldığında, RTÜK'ün denetim mekanizmasının sadece yayın esnasındaki olumsuz durumların, yayın sonrasında ilgili mecra uyarı ve para cezasıyla karşılık verildiği görülmektedir. Denetim mekanizmasının yayın anını kapsayacağı teknik ekipmanların (yayın geciktirici) zorunlu hale getirilmesiyle argo ve küfür gibi olumsuz örneklerin de içinde bulunduğu yapımlara anında müdahale edilebilir.

• Çağımızın en hızlı ve kapsamlı iletişim araçlarından biri olan internet de hızı ve kapsamı oranında denetim sürecinden yoksundur. Ülkemizde BTK'nın sorumluluğunda olan internet, denetimi en zor olan mecraların başında gelmektedir. Bu anlamda istenilmeyen birçok içeriğe kolayca ulaşılabilir. Küfür ve argo kullanımına özellikle sosyal medya platformlarında oldukça fazla rastlanılmaktadır. Buradan dile yerleşen argo ve küfür özellikle gençlerin iletişim ve dil kullanım becerilerini tehdit etmektedir. Bu duruma yönelik bir kontrol mekanizması kurulması gerekmektedir. Denetimlerin sadece re'sen ve şikâyetler üzerine yapılması, istenilmeyen içeriğin engellenme ya da kaldırılması haftaları, hatta ayları bulabilmektedir. İnternet servis sağlayıcılarının güvenli internet hizmeti (GİH) ile denetimin kullanıcıların kendi inisiyatiflerine bırakması, ortak kullanıcılardan özellikle çocuk ve gençlerin bu tür içeriklerden olumsuz olarak etkilenebilmelerine neden olmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek adına servis sağlayıcılarının iletişim özgürlüğüne engel olmadan sadece tüm toplumca istenilmeyen içeriklere erişimi filtreleme yolu ile kısıtlaması uygun olacaktır. Özel durumlarda tam erişim isteyen kişiler için ise gerekçeli talep istenilebilir.

• Dil, iletişim aracı olmaktan öte nesiller arasında bir köprü niteliğindedir. Küfür ve argo da dil sayesinde nesillere aktarılmaktadır. Küfür ve argonun ortadan kaldırılması imkânsız olduğundan, argo ve küfür kullanımının azaltılabilmesi adına MEB ve TDK iş birliği ile ahlaki gelişim ve toplumsal davranış şekilleri ile ilgili çalışmalar yapılmalıdır. Dilin doğru ve düzgün kullanımına yönelik farkındalık oluşturmaları, bunun için de eğitim-öğretim kurumlarında '*küfürsüz iletişim sahaları*' oluşturularak çocuk ve gençlerin daha nezih bir dil kullanması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Akar, A.** (2014). Türk Sözlükbiliminde Tanımsız Bir Alan: Sövgü Sözleri. *Dil Araştırmaları* (14).
- Altun, H. O.** (2010). *Hakaret Kitabı* (E. G. Naskali&H. O. Altun Eds). İstanbul: Kitabevi.
- Arslan, M.** (2009). *Argo Kitabı*. İstanbul: Kitabevi.
- Arğın E.** (2018). "İnternet Reklamlarına Karşı Tutumun Belirleyicileri: Otomobil Reklamları Örneği", *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi (International Journal of Social Sciences) Cilt/ Vol:1* , Sayı/Is.: 1, Yıl/Year: 2018, Sayfa/Pages: 147-165.
- Bergen, B. K.** (2018). *What The Fuck*, New York: Basic Books.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K.** (2002). *Research Methods in Education*. New York: Routledge Falmer.
- Coleman, J.** (2012). *The Life Of Slang*. New York: Oxford University Press.
- Çifçi, M. (2006). Argonun Niteliği ve Argoya Bakış Açımız. *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 6(2), 297-301.
- Develioğlu, F.** (1980). *Türk Argosu*. Ankara: Aydın Kitabevi.
- Fagerslen, K. B.** (2012). *Who's Swearing Now? The Social Aspects of Conversational Swearing*. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Fagersten, K. B., & Stapleton, K.** (2017). *Advances in Swearing Research* (K. B. Fagersten & K. Stapleton Eds.). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- Hughes, G.** (2015). *An Encyclopedia of Swearing*. New York: Routledge.
- İslamoğlu, A. H., & Alıncık, Ü. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Jay, T.** (2000). *Why We Curse*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.
- Kaplan, Y.** (1991). *Enformasyon Devrimi Efsanesi*. Kayseri: Ray Yayınları.
- Kaygılı, O. C.** (2003). *Argo Lugatı*. İstanbul: Selis Kitaplar.
- Ljung, M.** (2011). *Swearing: A Cross-Cultural Linguistic Study*. New York: Palgrave Macmillan.
- Lopez, E. H.** (2008). Law and Popular Culture: Examples from Colombian Slang and Spanish-Language Radio in U.S. *Berkeley La Raza Law Journal*, 19, 117-140.
- McQuail, D., & Windahl, S.** (2005). İletişim Modelleri (K. Yumlu, Trans.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Melillo, J., & Melillo, E. M.** (2005). *American Slang Cultural Language Guide To Living In The USA*. Washington: Kiku Education Institute.
- Montagu, A.** (2001). *The Anatomy of Swearing*. Philadelphia: Uni. of Pennsylvania Press.
- Partridge, E.** (2015). *Slang To-Day and Yesterday*. New York: Routledge Publishing.
- Rassin, E., & Muris, P.** (2005). Why Do Women Swear? An Exploration of Reasons For and Perceived Efficacy of Swearing in Dutch Female Students. *Personality and Individual*

Differences(38), 1669-1674.

Sabuncuoğlu, Z., & Gümüş, M. (2008). *Örgütlerde İletişim*. İstanbul: Arıkan Yay.

Sarı, İ. (2016). *Ölüye Söven Küfürbazlar*, Nokta E-Book Publishing, Antalya/Türkiye

Sarı, İ. (2017a). *Küfür*, Nokta E-Book Publishing, Antalya/Türkiye

Shirley, F. A. (1979). *Swearing and Perjury in Shakespeare's Plays*. London: George Allen & Unwin LTD.

Stephens, R., Atkins, J., & Kingston, A. (2009). Swearing as a Response to Pain. *Neuroreport*(20), 1056-1060.

Vardar, B. (1982). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*. Ankara: TDK Yayınları.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İnternet Kaynakları

Aslan, V. (2017). Okul Öncesi Çocuklarda Küfür-Argo Kullanımı., www.montessorietkinlikler.com/okul-oncesi-cocuklardakufurveargo-kullan.

Boynukalın, M. (2009). Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi. Adres; <https://islamansiklopedisi.org.tr/sovme>

Cambridge. (2019). <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCngilizce/>

Durumlu, İ. (2007). Türkçe'de Hangi Dilden Kaç Kelime Var?, <http://www.haber7.com/kultur/haber/249489-turkcede-hangi-dilden-kac-kelime->

Genç, N. D. (2019). Çocuklar büyükleri rol model alır mı?, <https://www.bebek.com/cocuklar-buyukleri-rol-model-alir-mi/>

Melik, J. (2010). Swearing at Work: Help or Hindrance?, <https://www.bbc.com/news/business-11566453>

TDK. (2019a). Küfür. Adres <http://sozluk.gov.tr/>

TDK. (2019b). Küfürbaz. Adres <http://sozluk.gov.tr/>